

Mesurar la cultura des dels objectius de la política cultural

Publicat per [Interacció](#) [1] el 26/09/2014 - 10:39 | Última modificació: 18/08/2026 - 08:40

Aquest article de Vicente Coll-Serrano, Salvador Carrasco-Arroyo, Olga Blasco-Blasco i Luis Vila-Lladosa planteja una qüestió central per a la gestió cultural local: **els indicadors no haurien de constituir un repertori de dades desconectat de la política cultural, sinó derivar dels objectius que aquesta política pretén assolir**. La proposta situa així la construcció dels sistemes d'informació dins del procés de planificació, seguiment i avaluació de l'acció pública local.

Un sistema d'indicadors és útil en la mesura que permet relacionar allò que una política cultural es proposa fer amb allò que efectivament fa i aconsegueix.

Els autors parteixen d'un problema persistent: el sector cultural disposa d'informació fragmentària, poc homogènia i difícilment comparable. Aquesta feblesa limita tant el coneixement de la realitat cultural com la capacitat d'avaluar les polítiques públiques. La qüestió adquireix una rellevància particular en l'àmbit municipal, perquè els governs locals tenen un pes considerable en la provisió de béns i serveis culturals i necessiten informació fiable per establir prioritats, distribuir recursos i retre comptes.

La proposta distingeix entre el **Sistema d'Informació Cultural**, que recull, ordena i tracta la informació disponible, i el **Sistema d'Indicadors Culturals**, que en forma part i transforma aquesta informació en instruments útils per al seguiment i l'avaluació. Aquesta distinció és important: disposar de dades no equival encara a disposar d'indicadors significatius. Cal decidir què es vol observar i amb quina finalitat.

Per construir aquest sistema, l'article combina tres marcs. El primer és el **Sistema Cultural Local**, que obliga a considerar les característiques específiques de cada municipi, les relacions entre administracions, els agents culturals, l'oferta, la demanda real i potencial i els efectes de l'activitat cultural. El segon és el **Marc d'Estadístiques Culturals de la Unesco de 2009**, que proporciona categories comunes i possibilita la comparació. El tercer és l'**Agenda 21 de la Cultura**, que incorpora la dimensió social i territorial de les polítiques culturals, amb conceptes com l'accés, la participació, la identitat, la proximitat o el desenvolupament. El diagrama de la pàgina 10 mostra precisament aquesta concepció sistèmica del municipi, articulant administració, agents, ciutadania, oferta, demanda i diferents moments del cicle cultural.

Sobre aquesta base, els autors connecten la planificació estratègica amb dues metodologies d'avaluació, el **Marc Lògic** i el model **CIPP**, basat en context, recursos, processos i productes. El resultat és una arquitectura que vincula diferents tipus d'indicadors amb diferents nivells d'objectius. El gràfic de la pàgina 13 sintetitza aquesta correspondència entre planificació, gestió, seguiment i avaluació.

La proposta diferencia dos sistemes complementaris. El **Sistema Bàsic** respon sobretot a les necessitats de gestió i planificació a curt termini. Inclou indicadors de recursos, processos i productes: pressupostos, personal, equipaments, activitats, assistents, beneficiaris o serveis produïts. La seva construcció exigeix començar examinant quines dades existeixen, com s'obtenen, quina qualitat tenen i quina informació falta. Els autors utilitzen com a exemple el SICLO i el Baròmetre Cultural Local (BÁCULO), desenvolupats a partir de treballs previs vinculats a la FEMP i l'Agenda 21 de la Cultura.

El **Sistema Estratègic** desplaça la mirada dels productes cap als **efectes i impactes**. Els indicadors han de permetre saber si la política avança cap als objectius de mitjà i llarg termini establerts per cada govern local. Per això és menys susceptible d'estandardització: mentre que diferents municipis poden compartir indicadors bàsics de recursos o activitats, els indicadors estratègics depenen dels objectius particulars de cada política cultural. El procés proposat passa per analitzar el pla, identificar-ne els objectius, determinar els factors clau d'èxit, seleccionar les dimensions que cal mesurar, establir metes i validar els indicadors.

A aquesta distinció entre gestió i resultats, l'article hi afegeix una segona dimensió. Tant els recursos com els processos, productes, efectes i impactes poden ser examinats segons criteris d'**eficàcia, eficiència, economia i qualitat**. La matriu de la pàgina 19 creua aquestes dues dimensions i converteix el sistema d'indicators en una eina integrada de seguiment i avaluació.

La conclusió metodològica és especialment pertinent: **més indicadors no significa necessàriament més coneixement**. Els indicadors han de ser rellevants, específics i factibles, i el sistema ha de contenir només els necessaris per interpretar el funcionament i els resultats de la política. La dificultat principal no resideix únicament en definir-los, sinó a garantir dades precises, comparables i sostingudes en el temps. Sense aquesta infraestructura d'informació, el sistema perd capacitat de seguiment i d'avaluació.

Llegit avui, l'article conserva interès sobretot perquè rebutja implícitament la construcció d'indicators com un exercici autònom respecte de la decisió política. Alhora, el model reflecteix amb claredat el llenguatge de la planificació i l'avaluació de polítiques públiques propi del moment: objectius, recursos, productes, efectes i impactes. Des de debats posteriors sobre drets culturals, desigualtats o valor públic, quedaria oberta una pregunta que el model resol només parcialment: **com observar transformacions culturals que no poden formular-se fàcilment com una cadena lineal entre intervenció, resultat i impacte?** Aquesta limitació no invalida la proposta. Assenyala el punt en què un sistema d'indicators necessita complementar la mesura amb altres formes d'interpretació. (n. de l'e., 2026)

Referència

Coll-Serrano, V., Carrasco-Arroyo, S., Blasco-Blasco, O., i Vila-Lladosa, L. (2014). Propuesta metodológica para el diseño de un sistema de indicadores culturales local basado en la planificación estratégica. *Política y Sociedad*, 51(2), 423–446.

[Consultar el document complet](#) [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

Etiquetes: planificació cultural

Etiquetes: recerca cultural

Etiquetes: gestió cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2014/indicadors-culturals>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/e140189.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5319>